

QUÁ TRÌNH ĐỔI MỚI LÝ LUẬN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN ẤN ĐỘ MÁC XÍT

★ TS ĐỖ KHƯƠNG MẠNH LINH

*Viện Chính trị và Quan hệ quốc tế,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh*

- **Tóm tắt:** Kể từ khi thành lập, dù đã trải qua nhiều thử thách, Đảng Cộng sản Ấn Độ Mác xít vẫn kiên định với lý tưởng và niềm tin về chủ nghĩa xã hội. Trước yêu cầu phát triển và những biến động của thời đại, thông qua tìm hiểu, nghiên cứu trên phương diện lý luận và thực tiễn, đồng thời đúc kết những kinh nghiệm nhất định về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, phong trào xã hội chủ nghĩa thế giới, Đảng Cộng sản Ấn Độ Mác xít nhận thức sâu sắc hơn về chủ nghĩa xã hội và đạt được những bước phát triển nhất định.
- **Từ khóa:** Đảng Cộng sản Ấn Độ Mác xít; chủ nghĩa xã hội; chủ nghĩa tư bản; kiên định; lý tưởng.

1. Mở đầu

Đảng Cộng sản Ấn Độ Mác xít - CPI (M) là đảng phái chính trị phân tách từ Đảng Cộng sản Ấn Độ. CPI (M) được thành lập tại Đại hội VII của Đảng Cộng sản Ấn Độ tổ chức tại Calcutta từ ngày 31-10 đến ngày 07-11-1964. CPI (M) ra đời trong cuộc đấu tranh chống lại chủ nghĩa xét lại và chủ nghĩa bè phái trong phong trào cộng sản, nhằm bảo vệ các nguyên lý khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác-Lênin và ứng dụng phù hợp của nó trong các điều kiện cụ thể của Ấn Độ. Kể từ đó, CPI (M) đã từng bước trở thành một chính đảng cộng sản lớn nhất tồn tại trong thế giới tư bản, đồng thời cũng là chính đảng Mác xít duy nhất trong số các đảng cộng sản ở một nước tư bản đã cầm quyền ở cấp địa phương (bang) hàng chục năm thông qua các kỳ bầu cử nghị viện.

Kể từ sau khi Liên Xô sụp đổ, để thích ứng với tình hình thế giới mới, CPI (M) đã có những nghiên cứu mới về lý luận và thực tiễn trên con đường đi lên CNXH, sức mạnh của đảng này ngày càng được củng cố và phát triển, số lượng đảng viên không ngừng tăng nhanh. Tuy nhiên, CPI (M) bắt đầu gặp nhiều khó khăn trong những năm gần đây.

2. Nội dung

2.1. Nhận thức của CPI (M) về phong trào xã hội chủ nghĩa thế giới đương đại

Với sự tan rã của Liên Xô, CPI (M) đã phát huy trí tuệ tập thể, xây dựng sự đồng thuận trong toàn đảng, từng bước đi sâu nhận thức về phong trào XHCN thế giới, từ đó chuẩn bị về mặt tư tưởng cho những định hướng mới về con đường đi lên CNXH. Bước vào thế kỷ XXI, CPI (M) đã tổng kết kinh nghiệm bản thân và đưa ra

những nhận thức mới về những vấn đề trong thời đại mới, cũng như hoàn thiện nhận thức về phong trào XHCN thế giới, đồng thời nâng cao niềm tin vào con đường đi lên CNXH:

Thứ nhất, nhận thức về sự tan rã của Liên Xô

CPI (M) đã có những thảo luận dân chủ trong một số đại hội đảng và đi đến nhận thức chung rằng, sự kiện này không đồng nghĩa với sự phủ nhận tính đúng đắn của chủ nghĩa Mác - Lênin, cũng không phải là sự phủ nhận Cách mạng Tháng Mười, mà chỉ là sự thất bại của một mô hình XHCN bị biến dạng, đồng thời phơi bày những sai lệch trong cả lý thuyết lẫn thực tiễn xây dựng CNXH của chính quyền Liên Xô trước khi tan rã⁽¹⁾.

Tại Hội thảo quốc tế “Tương lai của chủ nghĩa xã hội trong thế kỷ XXI” được tổ chức tại Havana, Cuba năm 1997, Prakash Karat (Tổng Bí thư CPI (M) từ năm 2005 đến 2015) đã chỉ ra rằng: trong thời đại “hậu Xô viết”, tuy có rất nhiều trào lưu tư tưởng và lý luận khác nhau, nhưng phân tích dựa trên chủ nghĩa Mác vẫn là phương pháp khoa học nhất để phân tích và lý giải CNTB ngày nay cũng như trong tương lai và CNXH vẫn là sự thay thế mang tính cách mạng duy nhất cho CNTB trong thế kỷ XXI⁽²⁾.

Bổ sung cho quan điểm trên, tại Hội thảo quốc tế “Chủ nghĩa xã hội thế giới trong thế kỷ 21” được tổ chức tại Bắc Kinh, Trung Quốc năm 2002, Sitaram Yechury (Tổng Bí thư CPI (M) từ năm 2015-2024) cho rằng: mặc dù Liên Xô có những sai sót lớn trong quá trình xây dựng CNXH, nhưng nhìn vào những thảm họa và áp bức do chủ nghĩa đế quốc mang lại ngày nay, lại càng cho thấy CNXH vẫn là một sự lựa chọn tất yếu để giải phóng dân tộc và xã hội⁽³⁾.

Thứ hai, phê phán chủ nghĩa xã hội dân chủ

CPI (M) phê phán các đảng cộng sản ở Tây Âu và Liên Xô đi theo đường lối “chủ nghĩa xã

hội dân chủ”. Nghị quyết về các vấn đề ý thức hệ được Đại hội lần thứ 20 của Đảng Cộng sản Ấn Độ Mác xít thông qua năm 2012 đã chỉ ra rằng: CNXH dân chủ từng chủ trương thích ứng với CNTB, đồng thời tiến hành cải cách trong chế độ TBCN. Trong thời đại toàn cầu hóa tư bản tài chính hiện nay, CNXH dân chủ đã tích hợp sâu vào hệ thống TBCN. Các chính đảng dân chủ xã hội, từng tích cực chủ trương cải cách, hiện đang theo đuổi các chính sách tân tự do và đã hoàn toàn trở thành đồng phạm của chế độ tư sản⁽⁴⁾.

Theo quan điểm của CPI (M), mặc dù CNXH dân chủ có ảnh hưởng to lớn ở các nước tư bản phát triển, góp phần bảo vệ lợi ích của giai cấp công nhân và hòa bình thế giới, nhưng CNXH dân chủ chỉ là “một trào lưu tư tưởng chủ nghĩa cải lương”. Các chính đảng dân chủ xã hội đã từ bỏ lập trường tư tưởng chủ nghĩa Mác-Lênin về cách mạng dân tộc và xã hội, từ bỏ đấu tranh giai cấp và cổ xúy hợp tác giai cấp. Ở các nước Tây Âu, các chính đảng này ủng hộ giai cấp tư sản khi ở tư cách là một đảng cầm quyền và ủng hộ giai cấp công nhân khi đứng ở tư cách là một đảng đối lập và luôn “phản bội giai cấp công nhân”⁽⁵⁾ vào những thời điểm quan trọng, vì vậy không thể đánh đồng họ là các đảng cộng sản.

Thứ ba, phê phán chủ nghĩa tân tự do

Năm 2018, trong Nghị quyết chính trị của Đại hội lần thứ XXII, CPI (M) đã chỉ ra rằng, chính sách toàn cầu hóa theo chủ nghĩa tân tự do hiện nay trong thế giới tư bản là không bền vững. Để xác định điều này, chỉ cần tập trung vào hai đặc điểm quan trọng của quá trình toàn cầu hóa là: (1) quá trình này đi kèm với sự bất bình đẳng kinh tế ngày càng tăng trong các nước phát triển và giữa các nước phát triển và đang phát triển; (2) toàn cầu hóa đã gây ra hiện tượng “tăng trưởng thất nghiệp”. Lý do là vì,

việc theo đuổi mục tiêu tối đa hóa lợi nhuận luôn kích thích đầu tư chảy vào phát triển công nghệ, thay vì phát triển nguồn nhân lực, nhằm tiết kiệm sức lao động khiến tăng trưởng việc làm thấp hơn tăng trưởng GDP toàn cầu trong giai đoạn này.

Hai đặc điểm này kết hợp với nhau có nghĩa là sức mua của đại đa số dân chúng trong thế giới tư bản đang giảm sút. Điều này cuối cùng dẫn đến sản phẩm không tiêu thụ được, giá trị thặng dư không thể chuyển hóa thành lợi nhuận và CNTB tất yếu lâm vào khủng hoảng. Trong giai đoạn đế quốc chủ nghĩa toàn cầu hóa kinh tế, cuộc khủng hoảng đó sẽ tiếp tục tái diễn dưới nhiều hình thức khác nhau, khiến nó trở nên thiếu bền vững. Tất nhiên, CNTB cố gắng khắc phục điều này bằng nhiều cách khác nhau. Trong quá trình này, CNTB có thể tạm thời vượt qua cuộc khủng hoảng hiện tại, nhưng chắc chắn sẽ đặt nền móng cho những cuộc khủng hoảng sâu sắc hơn sắp tới⁽⁶⁾.

Năm 2022, trong Nghị quyết Chính trị của Đại hội lần thứ 23, Đảng Cộng sản Ấn Độ Mác xít đã chỉ ra rằng các nền kinh tế tư bản toàn cầu đang lún sâu trong một cuộc khủng hoảng mang tính hệ thống, đồng thời khẳng định chủ nghĩa tân tự do với tôn chỉ tối đa hóa lợi nhuận, đã lộ rõ sự bất lực trong việc đề xuất bất cứ giải pháp khả thi nào cho cuộc suy thoái này. Trái lại, các gói kích thích kinh tế, dù được quảng bá là biện pháp phục hồi, thực chất chỉ củng cố thêm quỹ đạo tân tự do, gia tăng ảnh hưởng của tư bản tài chính và thắt chặt hơn nữa xu hướng tối đa hóa lợi nhuận trong chính sách vĩ mô⁽⁷⁾.

Thứ tư, phân tích xu thế phát triển của phong trào XHCN thế giới

Theo quan điểm của CPI (M), cách mạng XHCN và thực tiễn kể từ Cách mạng Tháng Mười đã đạt được sự biến chuyển về chất trong

sự phát triển của nền văn minh nhân loại. Mặc dù sự tan rã của Liên Xô là một bước lùi lớn đối với CNXH, nhưng CNTB cũng không phải là sự lựa chọn cho tương lai của nhân loại. Được thúc đẩy bởi chủ nghĩa tân tự do, cuộc khủng hoảng tư bản toàn cầu từ sau cuộc khủng hoảng tài chính có xu hướng ngày càng nghiêm trọng. Lịch sử phát triển của nhân loại và hiện trạng của CNTB thế giới trong 20 năm đầu thế kỷ XXI đã khẳng định những dự đoán của chủ nghĩa Mác - Lênin, đó là hệ thống TBCN có những mâu thuẫn nội tại không thể vượt qua, không bao giờ tách rời khỏi sự bóc lột con người và rơi vào vòng lặp khủng hoảng mang tính hệ thống. Trung Quốc, Việt Nam và các nước XHCN khác đã đạt được những thành tựu phát triển to lớn trong công cuộc xây dựng và cải cách XHCN, củng cố sức mạnh tổng hợp của phong trào XHCN thế giới, thể hiện sức sống mạnh mẽ, ưu điểm to lớn của CNXH và triển vọng phát triển tươi sáng của CNXH trong thế kỷ XXI⁽⁸⁾.

2.2. Sự phát triển lý luận “cách mạng dân chủ nhân dân” của CPI (M)

Kể từ khi thành lập năm 1964 và đề xướng “cách mạng dân chủ nhân dân”, CPI (M) đã trải qua hai giai đoạn phát triển lý luận rõ ràng. Giai đoạn 1964-1989 tập trung vào hai trụ cột: xây dựng mặt trận dân chủ cánh tả để mở rộng liên minh xã hội và củng cố tổ chức, nâng cao kỷ luật đảng. Từ sau năm 1991, trước bối cảnh đổi mới kinh tế - xã hội ở Ấn Độ, CPI (M) đã sửa đổi, bổ sung cương lĩnh, làm giàu nội dung “cách mạng dân chủ nhân dân” cho phù hợp với yêu cầu dân chủ hóa và phát triển. Lý luận này không chỉ được thể chế hóa qua các nghị quyết trung ương mà còn được thử thách qua thực tiễn tham chính tại nhiều bang, qua đó chứng minh tính khả thi của con đường đấu tranh nghị viện hòa bình và sự điều chỉnh linh hoạt các

nguyên tắc Mác xít trước những điều kiện cụ thể của Ấn Độ.

Thứ nhất, nhận thức mới về mối quan hệ giữa chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa xã hội

Trước khi Liên Xô sụp đổ, CPI (M) từng khẳng định rằng CNTB đang trên bờ vực sụp đổ và CNXH sẽ nhanh chóng thắng thế trên toàn cầu; tuy nhiên, tại Đại hội lần thứ 14 (1992), Đảng đã thẳng thắn sửa chữa quan niệm này, thừa nhận rằng CNTB và CNXH sẽ cùng tồn tại lâu dài và cuộc đấu tranh giữa lực lượng phản cách mạng bảo vệ trật tự tư bản và lực lượng cách mạng giải phóng con người là một quá trình toàn cầu, ngay cả trong các nước XHCN. Sau sự tan rã của Liên Xô, nhận thức về sự chung tồn này càng được củng cố qua thực tiễn cầm quyền tại các bang: tiêu biểu là “Mô hình Kerala” do CPI (M)⁽⁹⁾ xây dựng, vận dụng các chính sách phúc lợi xã hội tiến bộ trong khuôn khổ thể chế tư bản, chứng tỏ khả năng “từng bước tích lũy lực lượng” hướng tới CNXH thông qua các cải cách dân chủ. Ngoài ra, CPI (M) còn đưa ra 4 mâu thuẫn mới, đó là: mâu thuẫn giữa các lực lượng của CNXH thế giới và chủ nghĩa đế quốc; mâu thuẫn giữa chủ nghĩa đế quốc và nhân dân các nước đang phát triển; mâu thuẫn giữa các nước đế quốc chủ nghĩa với nhau; mâu thuẫn giữa những người lao động bên trong các nước tư bản⁽¹⁰⁾.

Đến Đại hội lần thứ 20 năm 2012, CPI-M chỉ ra rằng, “các nền kinh tế mới nổi” ngày càng lớn mạnh sẽ tác động phức tạp đến mâu thuẫn giữa các nước tư bản phát triển và các nước đang phát triển. CNTB sau khi Liên Xô sụp đổ đã bước vào thời kỳ khủng hoảng trên phạm vi toàn thế giới. Tại Đại hội lần thứ 22 năm 2018, CPI (M) tiếp tục chỉ ra rằng, cuộc khủng hoảng tân tự do chủ nghĩa ngày càng sâu sắc sẽ làm gia tăng mâu thuẫn nội bộ của chủ nghĩa đế

quốc và sự xuất hiện của các lực lượng chính trị mới và cục diện thế giới căng thẳng là điều bình thường trong thế giới ngày nay⁽¹¹⁾.

Thứ hai, đổi mới về phương thức và lực lượng của “cách mạng dân chủ nhân dân”

Kể từ sau năm 1991, trên cơ sở khẳng định lại và kiên định đường lối cơ bản của “cách mạng dân chủ nhân dân”, kết hợp với những vấn đề mới của thời đại mới, CPI (M) đã có những đổi mới nhất định về phương thức và lực lượng của “cách mạng dân chủ nhân dân”.

Về phương thức cách mạng dân chủ nhân dân, trước khi Liên Xô sụp đổ, nội bộ Đảng CPI (M) đã có sự chia rẽ lớn về vấn đề này, khiến Naxalbari, một người chủ trương dùng phương pháp đấu tranh vũ trang của nông dân, rời bỏ đảng. Từ đó về sau, CPI (M) chủ trương “không bắt chước Liên Xô cũng không bắt chước Trung Quốc” về vấn đề phương thức cách mạng, mà tự tìm ra con đường phù hợp với điều kiện cụ thể của Ấn Độ⁽¹²⁾. Trong quá trình này, phương thức đấu tranh hòa bình và đấu tranh nghị viện đã được sử dụng, thể hiện rõ qua các chính sách được thực thi tại bang Tây Bengal và bang Tripura. Tại Tây Bengal (1977-2011), Đảng triển khai chương trình “Operation Barga” (1978) - một cải cách ruộng đất mang tính đột phá, trao quyền sở hữu đất cho 1,5 triệu tá điền, qua đó củng cố vị thế của nông dân - lực lượng nòng cốt trong mặt trận dân chủ nhân dân⁽¹³⁾. Ở Tripura (1993-2018), CPI (M) tập trung giải quyết mâu thuẫn sắc tộc thông qua đối thoại và xây dựng hệ thống phúc lợi cơ sở, bao gồm mạng lưới trường học và trạm y tế tại vùng sâu, vùng xa, nhờ đó giành được sự ủng hộ của các cộng đồng thiểu số⁽¹⁴⁾.

Thực tiễn thành công của CPI (M) tại các bang đã củng cố nhận thức về hiệu quả của việc kết hợp đấu tranh nghị viện với phong trào quần

chúng. Tuy nhiên, tình hình chính trị Ấn Độ trải qua những thay đổi lớn, vì vậy CPI (M) đã điều chỉnh cương lĩnh của Đảng. Cương lĩnh mới nêu rõ rằng: Nỗ lực thiết lập “dân chủ nhân dân” bằng các phương thức hòa bình... thông qua phong trào cách mạng quần chúng mạnh mẽ, kết hợp các cuộc đấu tranh nghị viện và phi nghị viện... Tuy nhiên, duy trì cảnh giác và ứng phó với các sự kiện bất ngờ⁽¹⁵⁾. Hiện tại, CPI (M) đã đề xuất dựa vào liên hợp bốn giai tầng trong xã hội gồm: giai cấp công nhân, giai cấp nông dân, tầng lớp trung lưu và giai cấp tư sản phi lũng đoạn để tạo thành “mặt trận dân chủ nhân dân” rộng rãi, nhưng phải bảo đảm địa vị lãnh đạo của giai cấp công nhân và đảng CPI (M) thì mới có thể đạt được thắng lợi.

Thứ ba, điều chỉnh chiến lược và đường lối

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn, CPI (M) áp dụng sách lược linh hoạt, hình thành một mặt trận thống nhất rộng rãi trong sự nghiệp đấu tranh chính trị. Vào những năm 1970, Đảng đã thành lập “Mặt trận dân chủ cánh tả”, đoàn kết tất cả các đảng chính trị cánh tả, lực lượng dân chủ và lực lượng thế tục ngoại trừ Đảng Quốc đại và Đảng Nhân dân Ấn Độ (Đảng Bharatiya Janata - BJP), từ đó hình thành “lực lượng thay thế thứ ba”⁽¹⁶⁾.

Kể từ những năm 1990, để đối phó với các chính sách của BJP, Mặt trận thống nhất của CPI (M) đã có những thay đổi. Năm 2011, CPI (M) mất quyền chấp chính ở bang Tây Bengal. Chính vì thế, trong Đại hội Đảng lần thứ 21, CPI (M) bắt đầu chủ trương khôi phục vai trò lãnh đạo của “Mặt trận dân chủ cánh tả”. Năm 2018, tại Đại hội lần thứ 22, CPI (M) chủ trương tất cả các lực lượng cánh tả và trí thức, các nhà XHCN trong các đảng phái và các đảng phái dân chủ thuộc các chính đảng của giai cấp tư sản thế tục nên đoàn kết lại và xây

dựng một “lựa chọn thay thế khác” cho Mặt trận dân chủ cánh tả và đề xuất một giải pháp thay thế cho chủ nghĩa tân tự do và chính sách địa chủ tư sản⁽¹⁷⁾.

Do những thất bại liên tiếp trong các cuộc bầu cử ở bang Tây Bengal và bang Tripura, nội bộ CPI (M) đã có một cuộc tranh luận về việc liệu có nên điều chỉnh mặt trận chính trị hay không, trong đó nội dung cốt lõi là việc có nên liên hợp với Đảng Quốc đại để cạnh tranh với BJP hay không. Phái được đại diện bởi Sitaram Yechury (đương kim Tổng Bí thư CPI (M)) chủ trương đoàn kết tất cả các lực lượng “thế tục”, bao gồm cả Đảng Quốc đại để cạnh tranh với BJP. Trong khi đó, phái đại diện bởi nguyên Tổng Bí thư của CPI (M) là Prakash Karat và Pinarayi Vijayan (đương kim Thủ hiến bang Kerala) lại phản đối liên minh với Đảng Quốc đại. Và trong đại hội lần thứ 18, đường lối đoàn kết với Đảng Quốc đại đã không được thông qua, mặc dù giữa hai Đảng CPI (M) và Đảng Quốc đại đã “đạt được sự hiểu biết chính trị, nhưng không phải là liên minh”⁽¹⁸⁾.

Thứ tư, tăng cường công tác xây dựng đảng

CPI (M) luôn đề cao cảnh giác trước tình hình trong nước và thế giới sau sự tan rã của Liên Xô và những bài học từ sự kiện đó. Tại Đại hội lần thứ 14, CPI (M) chỉ ra rằng: một nguyên nhân quan trọng dẫn đến sự sụp đổ của Đảng Cộng sản Liên Xô là do sự lơ là trong việc xây dựng đảng và sự phình to của bộ máy quan liêu, khiến cho đảng xa rời quần chúng⁽¹⁹⁾. Để thích ứng với tình hình mới và sự phát triển của Đảng trong tương lai, CPI (M) đã không ngừng tăng cường xây dựng trên các phương diện tư tưởng, chính trị, tác phong và tổ chức:

Một là, về công tác xây dựng tư tưởng. Trước nhiều hình thức tuyên truyền tư tưởng chống

cộng sản và tư tưởng tân tự do, trong thời đại mới, hầu hết các kỳ đại hội đảng của CPI (M) đều nhấn mạnh “tăng cường đấu tranh tư tưởng chống mọi tư tưởng ngoại lai”⁽²⁰⁾.

Hai là, xây dựng chính trị và xây dựng tác phong. CPI (M) kiên trì “phân tích cụ thể các vấn đề cụ thể”, căn cứ vào tình hình đất nước để xác định mục tiêu ngắn hạn và đường lối chính trị, tức đoàn kết các lực lượng dân chủ cánh tả và cuối cùng là xây dựng nhà nước “dân chủ nhân dân” nhằm thay thế chính quyền của giai cấp tư sản. CPI (M) luôn coi trọng việc củng cố đảng cách mạng theo đường lối quần chúng để thiết lập mối quan hệ mật thiết với quần chúng nhân dân⁽²¹⁾.

Ba là, xây dựng tổ chức đảng, trong đó xem trọng các mặt: (1) thủ tục kết nạp đảng chặt chẽ hơn; (2) đảng viên phải thực hiện nghiêm túc nghĩa vụ đảng viên, thực hiện các chính sách, nghị quyết, chỉ thị của Đảng; (3) coi trọng kỷ luật đảng, nhấn mạnh việc xử lý vi phạm kỷ luật; (4) kiên trì và hoàn thiện nguyên tắc tập trung dân chủ, chống các khuynh hướng bè phái, ly khai, tăng cường sự lãnh đạo của Trung ương Đảng; (5) tích cực giải quyết tình trạng mất cân đối nghiêm trọng trong phân bổ quyền lực của đảng, tăng cường xây dựng Đảng ở khu vực nói tiếng Hindi và các khu vực khác; (6) tăng cường tinh giản tổ chức đảng, nỗ lực kết nạp thanh niên và phụ nữ vào Đảng, xây dựng đảng cách mạng có tổ chức cao.

2.3. Kinh nghiệm và triển vọng trong những nghiên cứu về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của CPI (M)

Thứ nhất, bài học kinh nghiệm

Qua các nghị quyết Đại hội, CPI (M) rút ra ba bài học cốt lõi:

Một là, Đảng Cộng sản phải xây dựng lập trường tư tưởng vững vàng, kiên định chủ nghĩa

Mác - Lênin, kiên định lý tưởng và niềm tin XHCN, đây chính là vấn đề mang tính nền tảng. CPI (M) tập trung tạo dựng nhận thức chung về chính trị và tư tưởng sau những biến động địa chính trị dữ dội cuối thế kỷ XX, đồng thời bày tỏ niềm tin vững chắc vào chủ nghĩa Mác. CPI (M) luôn kiên trì chủ nghĩa Mác - Lênin, rút ra bài học từ sự phát triển lý luận và thực tiễn XHCN trên thế giới, đồng thời tích cực tiến hành đấu tranh tư tưởng. Tại hầu hết các kỳ Đại hội Đảng toàn quốc, CPI (M) chú trọng việc thảo luận vấn đề ý thức hệ, ra nghị quyết yêu cầu toàn Đảng thực hiện.

Hai là, đảng vô sản muốn thúc đẩy sự nghiệp quá độ lên CNXH bén rễ và phát triển ở nước mình thì phải vận dụng, cụ thể hóa chủ nghĩa Mác, kiên định quan điểm phát triển, và tự tìm ra con đường đi lên CNXH phù hợp với điều kiện của quốc gia. Đồng chí Prakash Kalat đã nhấn mạnh trong bài phát biểu tại Lễ khai mạc Đại hội lần thứ 20 của CPI (M): CPI (M) luôn kiên định vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin vào các điều kiện cụ thể của Ấn Độ để tìm ra con đường cách mạng của chính mình. CPI (M) chưa từng cố gắng bắt chước các mô hình nước ngoài và thường xuyên đổi mới nhận thức tư tưởng để phù hợp với thách thức của thời đại⁽²²⁾.

Trên thực tế, lý luận và thực tiễn về “cách mạng dân chủ nhân dân” của CPI (M) là hiện thân của sự “Ấn Độ hóa” chủ nghĩa Mác. Kể từ sau khi Liên Xô tan rã, CPI (M) đã kịp thời điều chỉnh những nhận thức và cách làm lạc hậu, đạt được những thành tựu trong những nghiên cứu mới, nguyên nhân quan trọng chính là ở sự độc lập tự chủ và thái độ cầu tiến của chính đảng này.

Ba là, chính đảng vô sản phải hết sức coi trọng việc xây dựng đảng, giành được sự ủng

hộ của quần chúng rộng rãi, có sách lược mềm dẻo, củng cố mặt trận thống nhất rộng rãi. Mục tiêu hiện nay của CPI (M) về xây dựng đảng là: Đảng cách mạng hùng mạnh, có nền tảng quần chúng vững chắc, chất lượng cao, cơ cấu tối ưu theo chủ nghĩa Mác - Lênin⁽²³⁾. CPI (M) cho rằng, chỉ bằng cách xây dựng một đảng vững mạnh, đảng mới có thể đạt được những thành tựu mới trong việc tìm ra con đường đi lên CNXH. Do đó, CPI (M) đặt việc tăng cường tư tưởng, chính trị, tác phong làm việc, cơ cấu tổ chức và nhân sự của Đảng lên vị trí hàng đầu, bám sát đường lối quần chúng và thông qua các mặt trận thống nhất khác nhau tùy theo những thay đổi của tình hình trong và ngoài nước.

Thứ hai, triển vọng phát triển

Trên cơ sở phân tích các nghị quyết và thực tiễn hoạt động của CPI (M), có thể nhận định rằng, CPI (M) có nhiều điều kiện thuận lợi để hoạt động và phát triển:

Một là, mặc dù thể chế chính trị của Ấn Độ là thể chế TBCN, nhưng Hiến pháp Ấn Độ hiện tại ghi rõ rằng: xây dựng Ấn Độ thành một nước cộng hòa dân chủ thể tục XHCN có chủ quyền⁽²⁴⁾, cùng với nền dân chủ nghị viện đa đảng tư sản và môi trường chính trị với nhiều đảng chính trị một cách khách quan, tạo không gian nhất định cho CPI (M) tồn tại và phát triển.

Hai là, CPI (M) có hy vọng sẽ giành được nhiều sự ủng hộ hơn từ người dân. Mặc dù CPI (M) đã bị thất bại nặng nề trong các cuộc bầu cử trong những năm gần đây, nhưng Đảng này vẫn giữ được cơ cấu tổ chức có uy tín và tương đối hoàn chỉnh ở một số bang, do đó có thể giành lại được sự ủng hộ của quần chúng. Quá trình đô thị hóa của Ấn Độ vẫn đang phát triển, nhưng tổng dân số nông thôn vẫn tăng lên hàng năm. Đến cuối năm 2021, dân số ở khu vực

nông thôn Ấn Độ có hơn 909 triệu người, chiếm hơn 64%, và khoảng cách giàu nghèo ngày càng tăng dễ gây ra sự bất mãn trong quần chúng.

Ba là, những thành công gây tiếng vang lớn trong công cuộc xây dựng CNXH ở các nước như Trung Quốc và Việt Nam, cũng như sự phục hồi từng bước của các lực lượng cánh tả trên thế giới cũng đang tạo ra một môi trường quốc tế thuận lợi cho CPI (M) ở một mức độ nhất định.

Bốn là, điều quan trọng nhất là kinh nghiệm thành công và ưu thế của chính CPI (M) tại nhiều bang của Ấn Độ.

Ngoài những điều kiện có lợi cho sự phát triển, CPI (M) cũng phải đối mặt với những điều kiện bất lợi gồm các vấn đề nội bộ của Đảng và không ít các nguyên nhân khách quan:

Trước hết, Ấn Độ là một quốc gia vẫn mang đậm màu sắc tôn giáo, nhiều giáo phái và đa chủng tộc, điều này ở một mức độ nhất định không có lợi cho việc truyền bá tư tưởng và mở rộng tầm ảnh hưởng của CPI (M). Tuy nhiên, điều kiện bất lợi này có thể chuyển hóa thành điều kiện thuận lợi trong một số trường hợp nhất định như sự bất bình đẳng về kinh tế - xã hội do xung đột sắc tộc và đảng phái thường được coi là điều kiện thuận lợi cho sự phát triển của các đảng cánh tả.

Hai là, CPI (M) phải đối mặt với xu thế tấn công ngày càng nghiêm trọng từ chính quyền TBCN và đế quốc chủ nghĩa: tháng 01-2019, lãnh đạo CPI(M) là Sujan Chakraborty đã bị cảnh sát bắt giữ khi đang lãnh đạo đám đông trong cuộc đình công toàn quốc lớn nhất trong lịch sử Ấn Độ⁽²⁵⁾. Tháng 8-2019, Tổng Thư ký CPI (M) Yachuri đã bị giam giữ mà không có lý do khi đến thăm lãnh đạo CPI (M) Yusuf Tarigami được cho là bị ồm⁽²⁶⁾. Vào tháng 9-2021, các văn phòng chi nhánh, tòa soạn báo

và đài truyền hình của CPI (M) đã bị các thành viên của BJP tấn công bạo lực và đốt phá⁽²⁷⁾.

3. Kết luận

Kể từ sau khi Liên Xô sụp đổ, CPI (M) đã vượt qua muôn vàn thử thách và khó khăn trong quá trình tìm ra con đường đi lên CNXH và đã đạt được những thành tựu, những bước phát triển mới, những đột phá mới, những kinh nghiệm bổ ích tích lũy được, tất nhiên, bên cạnh đó cũng tồn tại những vấn đề riêng, một số vấn đề tồn tại từ trước khi Liên Xô sụp đổ. Trong bối cảnh thời đại mới, mặc dù CPI (M) đã đưa ra được những chủ trương mới và biện pháp mới, nhưng kết quả vẫn chưa đạt được như kỳ vọng và cần phải tiếp tục hoàn thiện trong tương lai. Từ tình hình trong nước và quốc tế CPI (M) phải đổi mới cũng như những nhân tố nội bộ có thể nhận định rằng, CPI (M) sẽ đạt được những thành tựu mới trong việc tìm ra con đường đi lên CNXH mặc dù vẫn còn nhiều khó khăn, cản trở □

Ngày nhận bài: 18-3-2025; Ngày bình duyệt: 27-9-2025; Ngày duyệt đăng: 22-10-2025.

Email tác giả: namvien604@gmail.com

- (1) CPI (M): *October Revolution Centenary Celebrations*, <https://www.cpim.org>, ngày 24-10-2016.
 (2) Prakash Karat: *Reality of Imperialism And the Future of Socialism*, <https://cpim.org>, 03-9-2009.
 (3) Sitaram Yechury: *Historical Experiences of World Socialism*, <https://cpim.org>, ngày 03-9-2009.
 (4) CPI (M): *Political Resolution Adopted at the 20th Congress of CPI (M)*, <https://www.marxists.org>.
 (5), (6), (11), (17) CPI (M): *Political Resolution - Adopted by the 22nd Congress Of the Communist Party of India (Marxist)*, <https://www.cpim.org>, ngày 15-5-2018.
 (7), (8), (20), (21), (23) CPI (M): *Political Resolu-*

tion-Adopted at the 23rd Congress, <https://www.cpim.org>, ngày 21-4-2022.

- (9) Nandeesh. H.K: *Mapping Kerala Model of Development*, Vol.2, University of Mysore, april-june-2014, pp.8.
 (10), (19) CPI (M): *Resolution Adopted at the 14th Congress of the CPI (M)*, <https://www.cpim.org>.
 (12) E.M.S. Namboodiripad: *The Frontline Years: Selected Articles*, New Delhi, Left word Books, 2010, tr. 58.
 (13) Desai, Manali: *Routledge handbook of Indian politics*. Routledge, 2013, pp.291-297.
 (14) Mitra, S.K & Bhattacharyya, H: *Politics and Governance in Indian States: Bihar, West Bengal and Tripura*. World Scientific, 2018, pp.14-15.
 (15) CPI (M): *Party Programme, Brief History and Evolution*, <https://cpim.org>, ngày 07-5-2022.
 (16) Indrani, Lahiri: *Unlikely Bedfellows? The Media and Government Relations in West Bengal (1977-2011)*, PhD Thesis, University of Stirling, 2014, tr.142.
 (18) Ruhi Tewari: *CPI (M)'s crucial Party Congress begins amid 'split' in the party*, ngày 18-4-2018.
 (22) Prakash Karat: *Opening Speech of Prakash Karat, General Secretary of the CPI (M) at the Inaugural Session of the 20th Congress of the CPI (M)*, <https://cpim.org>, ngày 04-8-2012.
 (24) The Constitution of India, <https://cdnbbsr.s3waas.gov.in>.
 (25) Juan Andrés Gallardo: *General Strike in India: 200 Million Workers Oppose the Government's Labor Law*, <https://www.leftvoice.org>, ngày 10-01-2019
 (26) Debanish Achom: *Sitaram Yechury "Detained At Srinagar Airport, Not Allowed To Move": CPM*, <https://www.ndtv.com>, ngày 09-8-2019.
 (27) Tanmoy Chakraborty: *BJP Workers Attack Media Houses, CPI (M) Offices Across Tripura, Over 10 Injured*, <https://thewire.in>, ngày 10-9-2021.